

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
T.a.v. de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat
Bezuidenhoutseweg 73
Den Haag

Woerden, 11 april 2018

Betreft : Inbreng consultatie actieplan digitale connectiviteit
Kenmerk :

Geachte staatssecretaris,

Namens de bij Nederland ICT aangesloten leden reflecteer ik graag op de door u voorgelegde vragen in het consultatiedocument 'Actieplan digitale connectiviteit'.

TRENDS

Nederland ICT herkent en onderkent de beschreven trends. Nederland staat er uitstekend voor als het gaat om digitale connectiviteit. Op zaterdag 3 februari jl. onderstreepte het CBS dit nogmaals in een persbericht met de titel: Nederland koploper in Europa met internettoegang¹. Uit het bericht blijkt dat vrijwel alle Nederlandse huishoudens thuis een vaste breedbandverbinding hebben, met 98 procent van alle huishoudens staat Nederland daarmee in 2017 bovenaan de Europese ranglijst. Ook op het gebied van mobiel internet is Nederland de Europese koploper. 87 procent van de personen tussen 16 en 75 jaar maakt gebruik van mobiel internet, thuis of onderweg. Ze maken daarbij gebruik van de uitstekende netwerken van mobiele operators in Nederland. Nederlandse mobiele netwerken scoren op factoren als dekking en de succesratio waarmee verbindingen tot stand worden gebracht in internationaal opzicht zeer hoog². De digitale infrastructuur en telecominfrastructuur in het bijzonder vormen een cruciale bouwsteen voor deze digitale economie. Immers, onderzoek³ wijst uit dat de telecominfrastructuur in de afgelopen decennia voor 25% van de groei van ons BBP heeft

¹ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2018/05/nederland-koploper-in-europa-met-internettoegang>

² <https://www.telecompaper.com/achtergrond/nederlandse-mobiele-netwerken-zijn-de-europese-top-p3-1133384>

³ https://www.nederlandict.nl/wp-content/uploads/2012/12/Onderzoek_Telecom_2012_Dialogic.pdf

gezorgd. Het bijzondere van deze infrastructuur is bovendien dat deze volledig privaat is gefinancierd. Onze plek als digitale koploper van Europa is te danken aan de miljarden die de telecomindustrie jaarlijks investeert in de netwerken. In 2017 was dit in Nederland circa € 2,2 mld⁴.

Met de steeds toenemende databehoeftte en daarmee het belangrijker worden van connectiviteit, altijd en overal, neemt ook het belang van de netwerken toe. Geen zorg op afstand in de regionale gebieden zonder breedbandverbinding, geen slimme snelwegen met geconnecteerde voertuigen zonder 5G en geen slimme dijkbewaking en akkers zonder netwerken voor IoT toepassingen.

Eén belangrijke trend ontbreekt echter. Door de steeds toenemende databehoeftte en het essentiële belang van connectiviteit, is er veel concurrentie op de markt. Dat is goed. Het is echter belangrijk dat de overheid een betrouwbare partner is en dat zij beleid voor de lange termijn vastlegt, zodat het voor marktpartijen aantrekkelijk is om te kunnen blijven investeren. Zo moet de regering zo spoedig mogelijk duidelijkheid geven over een oplossing voor het huidige gebrek van beschikbaarheid van de 3,5GHz band. Hiernaast moet de regering niet (willen) afwijken van de planning van de spectrumveiling in het derde kwartaal van 2019. Om investeringen in de netwerken te kunnen blijven doen is bovendien van belang dat veilingen transparant en non-discriminatoir ingericht worden.

SPECTRUM

Internationaal bereidt men zich al, conform wereldwijde standaarden, voor op de uitrol van 5G technologie in de 3.5 GHz band. Van chipmakers tot netwerkoperators, telecomaanbieders en fabrikanten van telefoons, iedereen sorteert voor op het gebruik van de 3.5 GHz band. Ook in Europa is er brede consensus dat deze band het meest geschikt is.

⁴ <https://www.nederlandict.nl/news/staat-van-telecom-2017/>

Voor Nederland geldt dat de huidige beperkingen van het gebruik van de 3.5 GHz band een zeer grote negatieve impact hebben op de toekomst van onze mobiele infrastructuur. Niet alleen is er conform de huidige regels geen gebruik mogelijk van dit deel van het spectrum boven de lijn Amsterdam – Zwolle, ook in de rest van Nederland moet het gebruikte vermogen met een factor 50 verlaagd worden, hetgeen zoveel onzekerheid gaat opleveren dat de start van 5G in Nederland in zijn geheel in twijfel kan worden getrokken

LOKAAL BELEID

Het consultatiedocument constateert terecht dat diversiteit in lokaal beleid de uitrol van digitale infrastructuur belemmert. Meer regie vanuit de Rijksoverheid is hier gewenst bijvoorbeeld door aanvraagprocedures en tarifiering te uniformeren en door informatie hierover te ontsluiten. Ook de snel stijgende kosten van verwerving van opstelpunten dwingen operators tot het zoeken naar nieuwe mogelijkheden met vaak operationele problemen tot gevolg. Daar waar urgentie voor de uitrol van digitale infrastructuur op lokaal niveau ontbreekt, zou de Rijksoverheid op basis van dialoog, en indien noodzakelijk, op basis van doorzettingsmacht versnelling moeten kunnen afdwingen.

INVESTERINGEN

Nederland is in Europa een absolute koploper als het gaat om digitale connectiviteit. Dat betekent helaas niet dat het rendabel is om echt elk bedrijf of huishouden te kunnen voorzien van een aansluiting tot breedbandinternet met een snelheid van 100 Mbit/s. De afgelopen jaren hanteerde het ministerie van EZK een aanpak waarbij het initiatief voor uitrol van netwerken op lokaal niveau werd belegd. Deze aanpak heeft echter niet tot de gewenste snelheid van realisatie geleid. Alleen gebieden die nog redelijk dicht bij de al bestaande netwerken liggen, zijn of worden de komende tijd aangesloten. Daarnaast lijken gemeenten vooral te kiezen voor aanleg van (vaak duurdere glasvezel) verbindingen waar andere technieken, zowel vast als mobiel, niet worden verkend. Daarmee blijft de realisatie van een volledig dekkend breedbandnetwerk helaas nog achterwege en zal deze ook nooit bereikt worden. Burgers en bedrijven in regionale gebieden dreigen daarmee de aansluiting op onze digitale maatschappij definitief te verliezen.

CONTINUÏTEIT

Beschikbaarheid en bereikbaarheid van communicatienetwerken is voor burgers en bedrijven en met name voor vitale sectoren van groot belang. Gelukkig staat Nederland er op dit moment erg goed voor. Daar waar zich in het recente verleden wel problemen hebben voorgedaan, was een storing in de energievoorziening de oorzaak het probleem. In de ambitie de telekwetsbaarheid in Nederland nog verder terug te dringen, ziet de sector de zorgelijke ontwikkeling dat de primaire verantwoordelijkheid voor het 'altijd en overal' beschikbaar zijn bij de telecomsector wordt belegd terwijl deze sector, net als andere vitale sectoren, afhankelijk is van de energiesector.

INNOVATIE

Naast het op korte termijn beschikbaar stellen van het benodigde spectrum zou de overheid een rol kunnen blijven spelen in ondersteunen van 5G innovatieprojecten en ruimte bieden aan experimenten op dit gebied. 5G Groningen is hierbij een mooi voorbeeld dat in bijvoorbeeld in een aantal aan te wijzen 5G steden of andere regio's of topsectoren navolging kan krijgen waarbij men leert van elkaars ervaringen. Daarnaast kan de Rijksoverheid het gebruik van internationale (open) standaarden promoten.

Uiteraard is Nederland ICT graag bereid een mondelinge toelichting te geven op haar zienswijze.

Met vriendelijke groet,

René Corbijn
Public policy manager Nederland ICT